

पुरस्तादिति तावत्प्रतीक्षदुःप्रज्ञदुःशासननराधमेत्यतः परंपुरस्तादिति पठंतिकेचित् प्रतीक्षप्रतीक्षस्व ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥ दृश्यामि पृथग्जनस्त्रीवत् दृश्यमिवात्मानं करोमि ॥ ५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ विगाहेप
र्यालोचयामि ॥ ८ ॥ ९ ॥ पांडूनां पांडवानां आर्षस्तद्धितलुक् पार्षतस्य षृष्टयुगस्य कथं इयां प्राप्नुयां ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ किमज्ञत्वान्न विवेक्तुमर्हसिनेत्याह बलवानिति बलवान्कर्णदुर्योध
नादिर्यदूते स एव धर्मः परस्तु दुर्बलेनोक्तः अभिहितः धर्मोऽप्यधर्मो भवतीति भावः अभिहितः परैरिति पाठेन अधर्मवेलायामपि परैर्बलवद्भिरुक्त एव धर्मो भवति न दुर्बलोक्त इति अकारं प्रश्लिष्य योज्यं ॥ १५ ॥ ननु

द्रौपद्युवाच पुरस्तात् करणीयं मे न कृतं कार्यमुत्तरं ॥ विद्वलास्मि कृतानेन कर्षता बलिना बलात् ॥ १ ॥ अभिवादं करोम्येषां कुरुणां कुरुसंसदि ॥ न मे स्यादपराधोयं
यदि दंनं कृतं मया ॥ २ ॥ वैशंपायन उवाच सा तेन च समाधूता दुःखेन च तपस्विनी ॥ पतिता विललापे दंसभायाम तथोचिता ॥ ३ ॥ द्रौपद्युवाच स्वयं वरेया
स्मि नृपैर्दृष्टारंगे समागतैः ॥ न दृष्टपूर्वा चान्यत्र साहमद्य सभांगता ॥ ४ ॥ यां न वायुर्न चादित्यो दृष्टवंतौ पुरा गृहे ॥ साहमद्य सभामध्ये दृश्यामि जनसंसदि ॥ ५ ॥ यां
न मृष्यंति वा तेन स्पृश्यमानां गृहे पुरा ॥ स्पृश्यमानां संहंतेऽद्य पांडवास्तां दुरात्मना ॥ ६ ॥ मृष्यंति कुरवश्चेमे मन्ये कालस्य पर्ययं ॥ स्नुषां दुहितरं चैव क्लिश्यमाना मनर्ह
ती ॥ ७ ॥ किं न्वतः रूपणं भूयो यदहं स्त्री सती शुभा ॥ सभामध्यं विगाहेऽद्य कनु धर्मो महीक्षितां ॥ ८ ॥ धर्म्यां स्त्रियं सभां पूर्वे न नयंतीति नः श्रुतं ॥ स नष्टः कौरवे येषु पूर्वो
धर्मः सनातनः ॥ ९ ॥ कथं हि भार्या पांडूनां पार्षतस्य स्वसा सती ॥ वासुदेवस्य च सखी पार्थिवानां सभामिमां ॥ १० ॥ तामिमां धर्मराजस्य भार्यां सदृशवर्णजां ॥
ब्रूत दासी मदासीं वा तत्करिष्यामि कौरवाः ॥ ११ ॥ अयं मां सुदृढं क्षुद्रः कौरवाणां यशोहरः ॥ क्लिश्नाति नाहंत सोढुं चिरं शक्यामि कौरवाः ॥ १२ ॥ जितां वाप्यजि
तां वापि मन्यध्वं मां यथानृपाः ॥ तथा प्रत्युक्तमिच्छामि तत्करिष्यामि कौरवाः ॥ १३ ॥ भीष्म उवाच उक्तवानस्मि कल्याणि धर्मस्य परमा गतिः ॥ लोके न
शक्यते ज्ञातुमपि विज्ञैर्महात्मभिः ॥ १४ ॥ बलवांश्च यथा धर्मलोके पश्यति पूरुषः ॥ स धर्मो धर्मवेलायां भवत्यभिहितः परः ॥ १५ ॥ न विवेक्तुं च ते प्रश्नमिमं शक्रो
मिनि श्रयात् ॥ सूक्ष्मत्वाद्गहनत्वाच्च कार्यस्यास्य च गौरवात् ॥ १६ ॥

बलवत्तरस्त्वमेव सत्यं ब्रूहीत्यत आह नेति विवेक्तुं विविष्य वक्तुं अयमस्याशयः यद्येताम जितासीति वक्ष्येत दान्ध्यायं विना पीडितैषा सद्यः कोपेन कौरवान्नाशयेत् तथा च द्रौपद्यपमानजो वा कुरुनाशजो वा दोषो म
हानिति संशये धर्मतत्त्वस्य सूक्ष्मत्वाद्दुर्विवेकत्वं देवकार्यमेव कौरवनाशेन भवतीत्यशक्यं सर्वेषां ध्यानाभिहसं प्रयोगाभावात् गहनमिदं पांडवानामशस्त्रत्वात् परदासत्वाच्च तत्त्वामिमां कौरवाणां नाशनं द्रौपद्या
अपि दोषाय स्वामित्वाभिनाशस्य सुतरामकार्यत्वादिति हेतुप्रयं विविष्या कथने इति ॥ १६ ॥